

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΩΝ (ΟΕΒ)

Μεταβαίνοντας προς τη νέα ενεργειακή εποχή – προκλήσεις στην αγορά ηλεκτρισμού

Ανθή Χαραλάμπους

Προϊστάμενη Υπηρεσίας Ενέργειας & Περιβάλλοντος ΟΕΒ

6 Απριλίου 2017

Ευρωπαϊκή νομοθεσία

Ευρωπαϊκός Στόχος:

Η δημιουργία μιας ενιαίας, απελευθερωμένης αγοράς ενέργειας με ελεύθερη ροή ηλεκτρισμού και αερίου μεταξύ των χωρών της ΕΕ.

Σκοπός της απελευθέρωσης της αγοράς:

1. Η παροχή ενέργειας σε όλους τους καταναλωτές σε ανταγωνιστικές και προσιτές τιμές.
2. Η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών στους τελικούς καταναλωτές με αποτέλεσμα τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, αλλά και την πρόσβαση σε πληροφορίες όλων των καταναλωτών.

Γιατί η ΕΕ επέλεξε την φιλελευθεροποίηση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (1);

- ☀ Η φιλελευθεροποίηση της αγοράς είναι η απάντηση σε μια οικονομική προϋπόθεση.
 - ◆ οι φιλελευθεροποιημένες αγορές είναι πιο **αποτελεσματικές** από τα **μονοπώλια**. Επιτρέπουν, λόγω του ανταγωνισμού, τη μείωση του κόστους της ενέργειας για τους τελικούς καταναλωτές (οικιακούς, εμπορικούς, βιομηχανικούς)
- ☀ Η φιλελευθεροποίηση της αγοράς είναι η απάντηση σε μια απαίτηση
 - ◆ οι ευρωπαίοι καταναλωτές σήμερα χρειάζεται να έχουν τη δυνατότητα επιλογής προμηθευτή ηλεκτρικής ενέργειας

Γιατί η ΕΕ επέλεξε την φιλελευθεροποίηση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (2);

☀ Η φιλελευθεροποίηση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας είναι επίσης η απάντηση για τα σύγχρονα περιβαλλοντικά προβλήματα

◆ τα πλεονεκτήματα είναι η μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

☀ Ωστόσο, η φιλελευθεροποίηση πάνω απ' όλα έχει και μια πολιτική διάσταση

◆ την εσωτερική αγορά (διακίνηση ανθρώπων και αγαθών) που στην προκειμένη περίπτωση είναι η εσωτερική αγορά ενέργειας, που δεν ικανοποιείται αν εξυπηρετούνται εθνικά μονοπώλια στον τομέα των κοινωφελών υπηρεσιών

Τομέας Ηλεκτρικής Ενέργειας/Προκλήσεις

Χαρακτηριστικά που καθορίζουν το βέλτιστο ρυθμιστικό σχεδιασμό:

- Μεγάλες (μη ανακτήσιμες δαπάνες) που περιορίζουν τις δυνατότητες εισόδου άλλων μεγάλων παραγωγών (φραγμοί εισόδου), (π.χ. μεγάλο κόστος εγκατάστασης σταθμών ηλεκτροπαραγωγής).
- Κάθετοι τομείς – παραγωγή, μεταφορά, διανομή και εμπορία/προμήθεια.
- Μη αποθηκεύσιμο αγαθό που διανέμεται μέσω δικτύου που απαιτεί ισορροπία μεταξύ Προμήθειας και Ζήτησης και εξισορρόπηση.

Παράγοντες που επηρεάζουν την Προσφορά και τη Ζήτηση

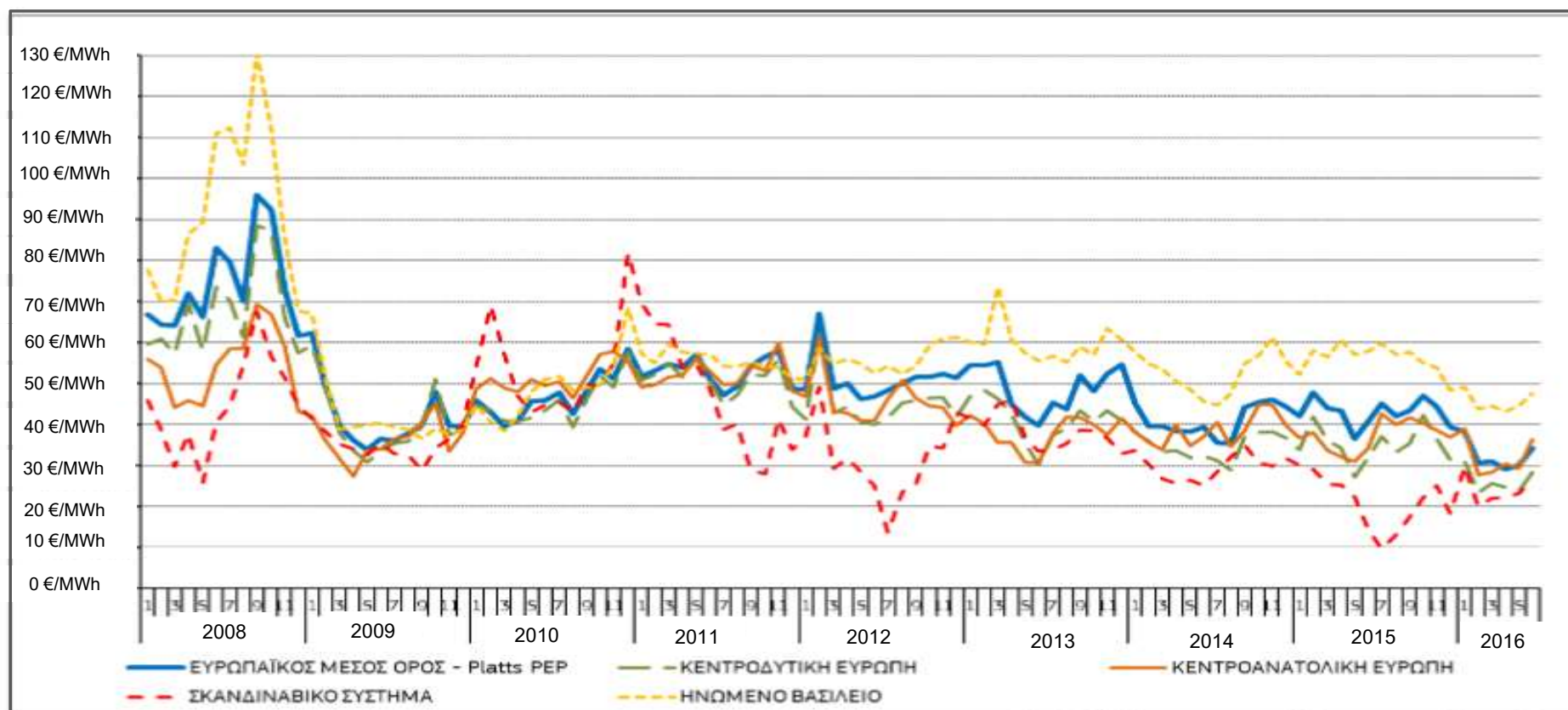
Βραχυπρόθεσμα

- Καιρός - Θερμοκρασία
- Κατάσταση υδάτων
- Άνεμος
- Ώρα ημέρας
- Εποχή έτους
- Δυνατότητα παραγωγής
- Δυνατότητα μεταφοράς

Μακροπρόθεσμα

- Τιμές πρωτογενούς ενέργειας (πετρελαίου/φυσικού αερίου)
- Τιμές ΑΠΕ-Η
- Οικονομική δραστηριότητα
- Ενεργειακή απόδοση μέσω ρυθμίσεων
- Τεχνολογική πρόοδος

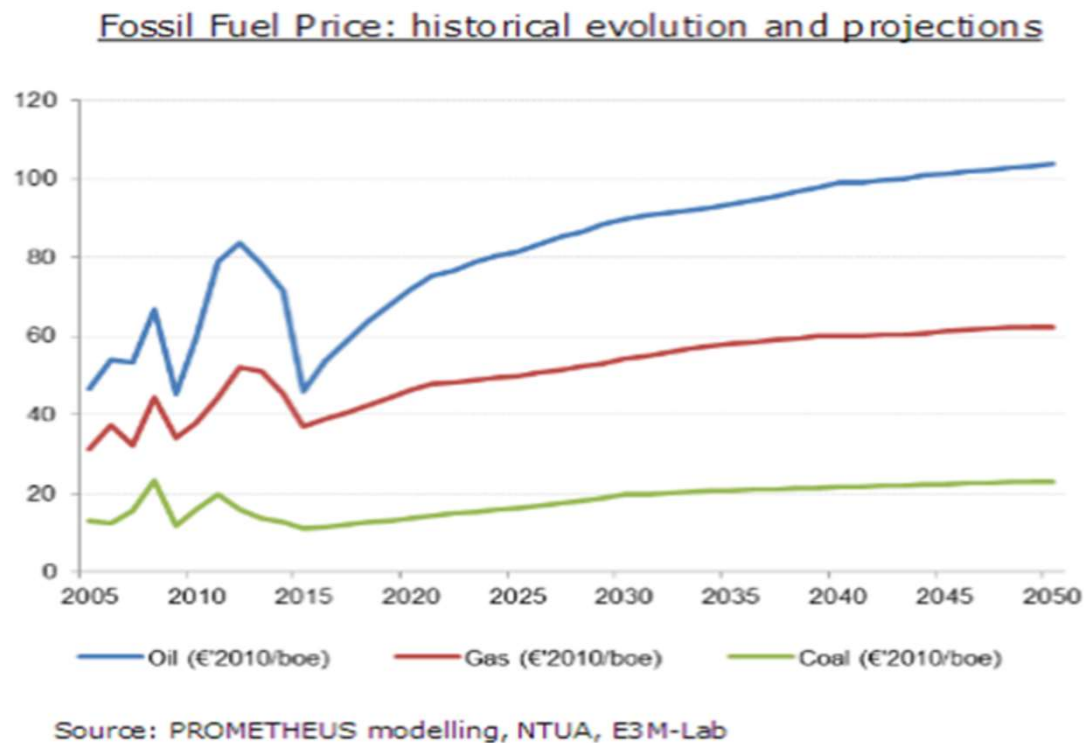
Τάσεις στις τιμές χονδρικής της ηλεκτρικής ενέργειας στην ΕΕ

Πηγή: Platts και ευρωπαϊκά χρηματιστήρια ενέργειας

Οι τιμές χονδρικής επηρεάζονται από τις τιμές των καυσίμων

- Οι τιμές των συμβατικών καυσίμων αναμένεται να αυξάνονται τις επόμενες δεκαετίες.
- Μετά το 2020 αναμένεται σταθερή αύξηση των τιμών πετρελαίου και φυσικού αερίου.
- Οι τιμές του γαιάνθρακα αναμένεται να αυξηθούν μετά το 2030

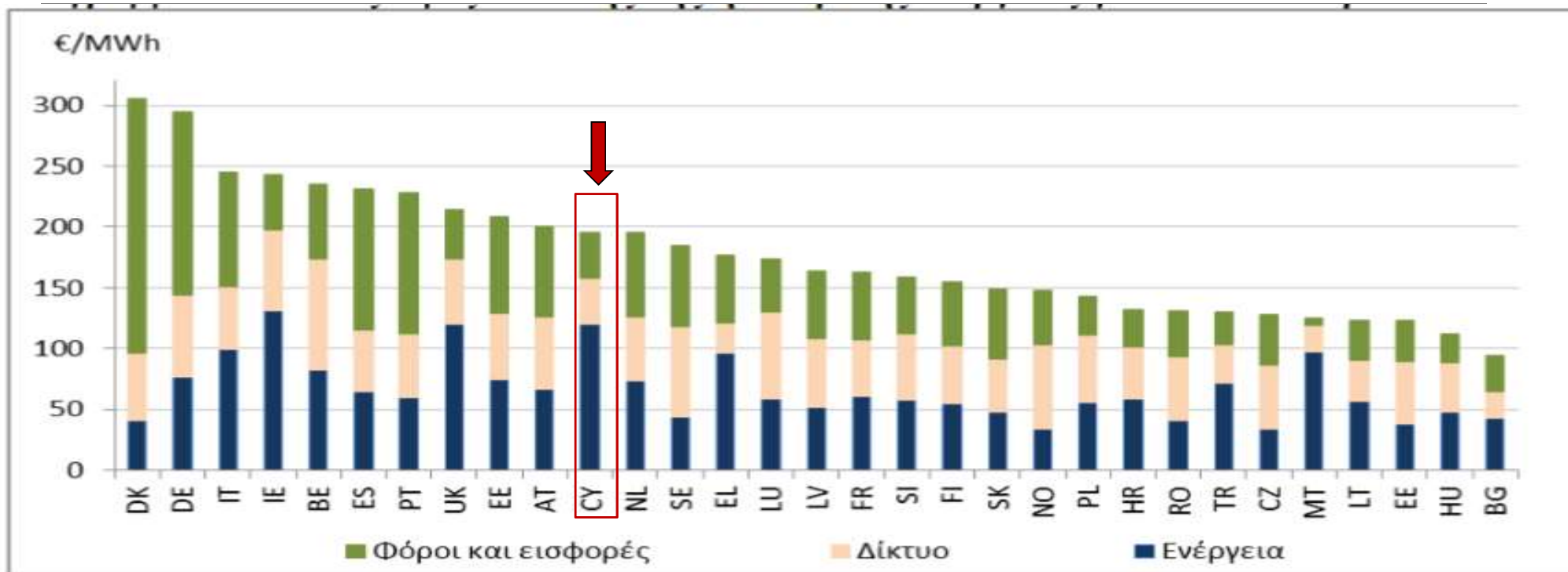
Τιμές χονδρικής της ηλεκτρικής ενέργειας στην ΕΕ (1)

- Οι τιμές έχουν μειωθεί σχεδόν κατά 70% από το 2008 και κατά 55% από το 2011 και το 2016 ανήλθαν σε επίπεδα πρωτόγνωρα εδώ και 12 χρόνια.
- Οικονομική ανάλυση υποδηλώνει ότι αύξηση κατά 1% του μεριδίου των ορυκτών καυσίμων (γαιάνθρακας, φυσικό αέριο και πετρέλαιο) στο μίγμα καυσίμων για την παραγωγή ενέργειας, συνεπάγεται αύξηση κατά 0,2-1,3 EUR/MWh στην τιμή χονδρικής της ηλεκτρικής ενέργειας, ανάλογα με την περιφερειακή αγορά.
- Οι χαμηλές τιμές του ton CO₂ οι οποίες μετακυλίνουν στις τιμές χονδρικής, επηρέασαν τις τιμές χονδρικής, με αποτέλεσμα την μείωση τους.

Τιμές χονδρικής της ηλεκτρικής ενέργειας στην ΕΕ (2)

- Αγορές με διασυνδεσιμότητα <10% αντιμετώπισαν ελαφρώς υψηλότερες τιμές από εκείνες με διασυνδεσιμότητα >10%.
- Η αυξημένη χρήση ΑΠΕ-Η χαμηλού οριακού κόστους οδηγεί σε μείωση των τιμών χονδρικής. Οικονομετρική ανάλυση δείχνει ότι κάθε ποσοστιαία μονάδα (%) αύξησης στο μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών, μειώνει την τιμή χονδρικής της ηλεκτρικής ενέργειας στην ΕΕ κατά μέσο όρο κατά 0,4 EUR/MWh. Η πραγματική μείωση εξαρτάται από την εκάστοτε περιφερειακή αγορά και την πηγή καυσίμου που αντικαθίσταται από ανανεώσιμες πηγές.

Μέσες τιμές λιανικής στην ΕΕ (οικιακοί καταναλωτές) - 2015

Πηγή: Κράτος μέλος, συλλογή δεδομένων της Επιτροπής

Τιμές λιανικής (οικιακοί) στην φιλελευθεροποιημένη αγορά της ΕΕ

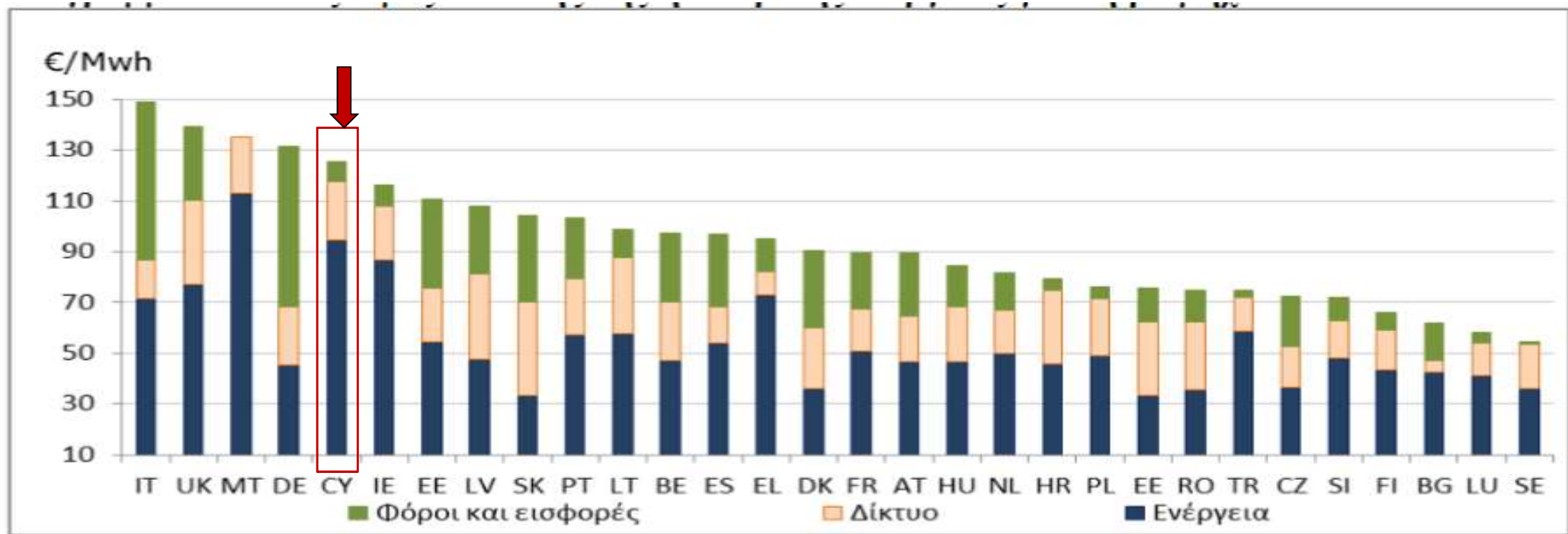
Η συνιστώσα **ενέργειας** μειώθηκε κατά 15% από το 2008 έως το 2015. Η αλλαγή αυτή, μικρή σε σύγκριση με τις μείζονες αλλαγές στις τιμές χονδρικής.

Σε άλλες συνιστώσες συντελέστηκαν μεγαλύτερες αλλαγές. Κατά μέσο όρο, η συνιστώσα **δικτύου** σημείωσε ετήσια αύξηση 3,3%.

Η συνιστώσα **φόρων** και εισφορών αυξήθηκε επίσης σημαντικά, με το μερίδιό της στη μέση τιμή να σημειώνει άνοδο από το 28% στο 38%.

Ο ΦΠΑ είναι η μεγαλύτερη δευτερεύουσα συνιστώσα, η οποία αντιπροσωπεύει το 37% της συνιστώσας φόρων και εισφορών το 2015 στις τιμές λιανικής.

Μέσες τιμές λιανικής στην ΕΕ (βιομηχανικοί καταναλωτές) - 2015

Πηγή: Κράτος μέλος συλλογή δεδομένων της Επιτροπής

Μέσες τιμές λιανικής στην ΕΕ (βιομηχανικοί καταναλωτές) - 2015

Η συνιστώσα **ενέργειας** των μέσων τιμών της βιομηχανικής ηλεκτρικής ενέργειας έπεσε κατά 2,8% ανά έτος μεταξύ 2008 και 2015.

Η συνιστώσα **δικτύου** της βιομηχανικής τιμής αυξανόταν ετησίως κατά 3,2% κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου.

Το μερίδιο της συνιστώσας **φόρων** και εισφορών αυξήθηκε σημαντικά, από το 12% στο 32% της τιμής.

Συμπεράσματα/Προκλήσεις (1)

- Οι αγορές που έχουν φιλελευθεροποιηθεί πλήρως και με επιτυχία, φαίνεται μακροπρόθεσμα να έχουν πετύχει μείωση στο κόστος ενέργειας για τους βιομηχανικούς καταναλωτές παρά για τους οικιακούς. Πολλές φορές δεν έχει επιτευχθεί η αποφυγή της διεπιδόησης μεταξύ καταναλωτών.
- Επίσης, αρκετές φορές οι καθετοποιημένες επιχειρήσεις ηλεκτρισμού (μονοπωλιακές) είχαν πάρει αποφάσεις για επενδύσεις, οι οποίες επηρεάζουν τις τιμές ηλεκτρισμού αρκετά χρόνια μετά από την φιλελευθεροποίηση.
- Για να επιτύχει η φιλελευθεροποίηση απαιτείται μεγάλη πολιτική βούληση και ισχυρές ρυθμιστικές αποφάσεις και κανονισμοί για διάλυση των μονοπωλίων και πλήρη διαχωρισμό της παραγωγής από τη μεταφορά και τη διανομή.
- Η ανάλυση των τιμών δείχνει ότι παρατηρήθηκε αύξηση των τιμών λιανικής και όχι στην αγορά χονδρικής.

Συμπεράσματα/Προκλήσεις (2)

- Σε αρκετές περιπτώσεις, οι φιλελευθεροποιημένες αγορές δεν έχουν να αντιμετωπίζουν την τιμή ενέργειας για την παραγωγή, αλλά τα υψηλά τέλη δικτύου μεταφοράς και διανομής, αλλά και φόρους.
- Οι επενδύσεις στα δίκτυα μεταφοράς και διανομής απαιτούν ικανοποιητικούς χρόνους απόσβεσης και υψηλή ποιότητα υπηρεσίας στους τελικούς καταναλωτές σε μακροχρόνια βάση.
- Αναμένεται πως οι τιμές θα μειωθούν μετά από την φιλελευθεροποίηση, ωστόσο αυτό δεν αντανακλά την πραγματικότητα, μιας και μελέτες δείχνουν πως βραχυπρόθεσμα παρατηρείται αύξηση του κόστους και μείωση σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα.
- Αυτό εξαρτάται πάντοτε και από το μοντέλο φιλελευθεροποιημένης αγοράς που αποφασίζει μία χώρα να ακολουθήσει.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ

Ανθή Χαραλάμπους

Προϊστάμενη Υπηρεσία Ενέργειας &
Περιβάλλοντος ΟΕΒ

acharalambous@oeb.org.cy